

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ В ПРОЄКТОРІЄНТОВАНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

*Муравенко Дар'я Олександрівна, здобувачка вищої освіти
Сумський державний університет, м. Суми*

*Смоленніков Денис Олегович, к.е.н., доцент
Сумський державний університет, м. Суми*

В умовах динамічного глобального середовища та зростаючої складності економічних процесів, критично важливим є ефективне управління бізнес-процесами як в традиційних вертикально інтегрованих, так і в проєктоорієнтованих організаціях. При цьому останні здебільшого стикаються з унікальними викликами, пов'язаними з обмеженням в часі характером їхньої діяльності в рамках окремого проєкту. Розуміння та оптимізація основних бізнес-процесів є значущими для підвищення ефективності, гнучкості, зниження витрат, поліпшення якості та оперативного реагування на потреби зацікавлених сторін.

Еволюція управління бізнес-процесами простежується від раннього наукового менеджменту початку ХХ століття до сучасної методології, яка застосовується в проєктних середовищах, балансуючи між стандартизацію бізнес-процесів та динамічним характером робіт. Процес визначається як перетворення вхідних даних на вихідні за допомогою різних інструментів та ресурсів. Бізнес-процес – це структурований, вимірюваний набір взаємопов'язаних дій, що визначає порядок виконання роботи, ефективність, результативність та створення цінності (Демиденко, 2015).

Бізнес-процеси можна поділити на три основні типи: управлінські процеси – регулюють загальну діяльність організації, враховуючи корпоративне та стратегічне управління; операційні процеси – становлять основну діяльність бізнесу, що безпосередньо генерує дохід (закупівлі, виробництво, маркетинг, продажі); підтримувальні процеси – забезпечують ефективне виконання основних бізнес-функцій (бухгалтерський облік, підбір персоналу, технічна підтримка) (Тур & Матусевич, 2018).

Проєктоорієнтована організація – це та, де значна частина роботи структурована та виконується через проєкти. У таких організаціях проєкти не є ізольованими від загального спрямування їх діяльності, а радше основним засобом досягнення стратегічних цілей, стимулювання інновацій та реагування на динаміку ринку.

Ефективне управління бізнес-процесами є значним викликом через їхню здатність виходити за рамки традиційних організаційних відділів, охоплюючи різні департаменти, сфери компетенції, географічні

місцезнаходження та ієрархії. Аналіз існуючих досліджень демонструє стабільний інтерес до концепції бізнес-процесів, що коливається залежно від економічних циклів, технологічних інновацій та появи нових управлінських підходів (Vărzaru & Bocean, 2024).

Проектоорієнтовані організації мають вміти швидко виявляти недоліки в бізнес-процесах та ефективно вирішувати проблеми, розробляючи власні методології або адаптуючи загальновідомі. Для вчасної оцінки та вдосконалення бізнес-процесів в організаціях, зосереджених на проєктній діяльності, можуть бути застосовані різноманітні методологічні підходи:

- реінжиніринг бізнес-процесів – радикальне переосмислення та перепроєктування основних бізнес-процесів для значного покращення показників вартості, якості, обслуговування та швидкості (Дем'яненко & Яковенко, 2022);
- бережливе виробництво, що зосереджується на максимізації цінності для клієнта при мінімізації відходів шляхом виявлення та усунення діяльності, що не додає цінності;
- Six Sigma (Шість сигм) – якісно-орієнтована методологія, яка спрямована на зменшення дефектів та варіацій у процесах до майже нульового рівня;
- гнучкі підходи до управління бізнес-процесами, які базуються на ітеративному вдосконаленні, адаптивності до змін та тісній співпраці.

Застосування згаданих методологічних принципів та інструментів дозволяє проектоорієнтованим організаціям систематично аналізувати свої бізнес-процеси, виявляти неефективність, оптимізувати робочі потоки та впроваджувати зміни, що сприяють підвищенню результативності проєктів та досягненню стратегічних цілей організації. При цьому ефективне управління бізнес-процесами є ключовим фактором успіху проектоорієнтованих організацій у сучасному швидкозмінному середовищі.

Список використаних джерел

1. Демиденко, В. В. (2015). Управління бізнес-процесами як складова процесного підходу до управління підприємством. Ефективна економіка, (11).
2. Тур, О. В., & Матусевич, А. С. (2018). Управління бізнес-процесами на підприємстві. Ефективна економіка, (6).
3. Vărzaru, A., & Bocean, C. (2024). Digital Transformation and Innovation: The Influence of Digital Technologies on Turnover from Innovation Activities and Types of Innovation. *Systems*, 12(9), 359.

4. Дем'яненко, Т., & Яковенко, І. (2022). Реінжиніринг бізнес-процесів як сучасний метод управління стратегічними змінами на підприємстві. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка, 14(28).